

Ceskoslovenský týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor: Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum Sokol. Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa: Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3, 8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GREGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den, 26. AUGUST 1974 • POSTFACH, 3 8027 ZÜRICH, (SCHEWEIZ) Nr. 34. • PREIS S. FR. 1.00

Nespokojené Španělsko Co by dělal Masaryk? a režim

Ferdinand Peroutka

Zatím co se jednaosmdesátiletý generál Franco vracel nedávno z madridské nemocnice do svého paláce, oznámili předáci španělské opozice současně v Paříži i v Madridu, že vytvořili "španělskou demokratickou juntou", která má sjednotit odpůrce diktatury s konečným cílem obnovit demokracii. K této organizaci patří představitelé španělské komunistické strany, socialistické strany, křesťanských demokratů, liberálních monarchistů, odborů, činných v podzemí a známých pod jménem dělnické výbory, jakož i jiných složek zakázané opozice. Manifest junty byl potají vydán v úterý v Madridu, napsal korespondent londýnských Times. Dokument praví, že junta chce sjednotit opozici v tomto kritickém okamžiku a že se rozpustí — jakmile bude zajištěn návrat k demokracii. Potom prý bude mocí každá politická strana ve Španělsku jednat — jak se jí zdá. Junta apeluje na "vlastenectví a stavovskou čest španělských ozbrojených sil" a výzývá je — aby se nenechaly zneužívat režimem jako nástroj politického útlačku. Manifest poukazuje na nedávné tajné schůzky důstojníků a poddůstojníků jako "rozhodující faktor v pro-

buzení stavovského svědomí v armádě" a žádá "Vytvoření prozatímní vlády — která připraví cestu k demokratickým volbám: amnestii pro všechny politické vězně; uzákonění všech politických stran bez výjimky; svobodné odbory; právo na stávku, právo shromažďovací a právo pořádat pokojné demonstrace; svobodu tisku; nezávislé soudnictví; omezení úlohy ozbrojených sil výlučně na obranu proti agresi zvenčí; oblastní samosprávu pro Basky, Katalónii a Galicii; odluku církve od státu; plebiscit, který by rozhodl o budoucí politické soustavě státu, a brzké začlenění Španělska do takových evropských organizací, jako je Evropské společenství."

K této informaci z Madridu připojena ještě zpráva z Paříže. Příznačné pro nový duch spolupráce mezi španělskou levicí a pravicí je — že Rafael Calvo Sever, předák španělských konservativců, žijící ve vyhnanství, a Santiago Carillo, generální tajemník španělské komunistické strany, zasedli v Paříži k jednomu stolu a oznámili založení Španělské demokratické junty. Konservativce Sever je sice monarchista, ale soudí, že by o formě španělského státu mělo rozhodnout referendum. Komunista Carillo vydvíhl, že dělnické výbory jsou otevřeny všem a že uvítá síly patřící k Francovu režimu s podmínkou, že se nepodílely — to jsou jeho slova — "na krvavém útlačku". Mohu kategoricky prohlásit, řekl Carillo, že si španělská komunistická strana nemůže představit demokratické hnutí bez aktivní účasti španělské církve. Dopisovatel londýnských Times se ještě otázel konservativce Serera, proč se rozhodl k tomuto kroku teď, když byl tak dlouho pro reformu režimu zevnitř. Serer odpověděl, že bojoval třicet let za pokojnou evoluci diktatury, a dodal — cituji: "Dospěl jsem však k závěru, že reformy jsou zcela nemožné v legalitě nynějšího režimu."

Jak pro nevelký demokratický národ v prostoru mezi Německem a Ruskem je asi nevyhnutelné, jsou Češi a Slováci doma a jsou Češi a Slováci v exilu. Někteří, když roku 1948 přechali přes hranice, šli už do svého třetího exilu. Dost to exilování na jeden lidský život. Roku 1968 se přihnul další, čtvrtý exil.

Zajisté exulanti neodcházejí ze své země s úmyslem nic nedělat a nechat okupanta napokoj. Čas od času se nyní zamýšlejí, zda jejich činnost má napopíratelné, vlivné výsledky. Shledávají asi, že přes všechno, co podnikají a co by mohli podniknout, československá otázka nehýbe světem. Hledají vysvětlení. Nedávno také jeden z re-
nodušší, antropomorfní — na jednu osobu vázané vysvětlení. Tento exil, praví se, je bez Masaryka, v tom to vě-

zí, Nedávno také jeden z representantů exilu z roku 1968 si posteskl: "Není mezi námi Masaryků." Budeme zkoumat, jde-li toto vysvětlení k jádru věci.

T. G. Masaryk dal prvnímu odboji jeho ideologii, učil — proč je třeba rozbít Rakousko-Uhersko a co udělat potom, až bude rozbořeno. Ale jestliže dnešní exil na něco trpí není to nedostatek ideologie. Mohli bychom říci, že ideologie roste na strozech. Po stalinismu, invase, po letech cynické diktatury, která tak očividně usiluje lámat charaktery jednotlivců i národa, ideologie rodí se sama z prostých, přirozených citů lidí v exilu i doma. Je to ideologie těch, na něž se svalil těžký, šedivý balvan. Nezbytná, samozřejmá ideologie je: dostat se zpod tohoto balvanu. Jen zaostalý Čech

nebo Slovák by neměl v sobě tuto ideologii. Masaryk, kdyby byl, nemohl by hlásat podstatně jinou ideologii, než jaká tak jako tak existuje. Pokud se týká toho, co dělal po válce, kde hledal bezpečnost, o jakou politickou konstalaci se opřít, Masarykova ideologie, dále pěstovaná Benešem, se neosvědčila, jako se nemohla osvědčit ani žádná jiná. V roce 1938 a 1948 nebyla žádná politická konstalace, která by zaručila bezpečnost. V té věci Masarykova ideologie byla, musila být omezena na určitou dobu, která se ukázala kratší než dvě desetiletí. Jedna dějinná epocha minula a druhá přišla. Dvakrát větší uchvatitelé dostali příležitost volně si počínat.

Různé exilové organizace vyrábějí resoluce a posílají je (Pokrač. na str. 3)

Slovenské národní povstání - včera a dnes

Přemysl Janýr

Misto na prázdniny a po nich do oktávy jsme v létě 1944 putovali do Technische Nothilfe, a roztržení do kompanií, navlečení do mundůrů a pod velením německých důstojníků jako další ročník do totálního nasazení. Tam nás zastihly zprávy o povstání na Slovensku. V dřevěných barácích lágru za Semily se rychle rodily plány, jak by celá naše studentská "kompanie" mohla vyrazit povstalcům na pomoc. Ale pak přišly další zprávy: o neprodyšně uzavřené moravsko-slovenské hranici, o zpřísněných kontrolách na železnicích. Osmnáctileté nadšení bylo konfrontováno se skutečností, že jsme navlečeni právě v těch všude nápadných mundůrech, že jsme nejen pod vojenským komandem, ale i pod německou vojenskou pravomocí, že si nikdo vlastně nedovede představit, jak bychom prošli celou Moravou a ještě méně, jak bychom se dostali dál na Slovensku. A tak jsme zůstali u lopat, které nám dali do rukou a opírali se o ně dalších osm hodin denně.

Dodnes si nejsem jist, zda jsme jednali správně, i když všechno mluví o tom, že jsme jednali moudře. Protože "moudře" není vždy synonym pro "správně". Nedělali jsme si iluze, že by těch několik desítek, co nás bylo, mohlo povstání vytrhnout. Co jsme chtěli, bylo vyjádřit nějak Slovákům, že jsme s nimi, že jejich věc považujeme taky za naši věc, že je v tom prostě nemůžeme nechat

samotné, že to, co bylo, bylo a to, co bude — že bude jiné. Tož jsme to neudělali. Mezi tím uběhlo třicet let jak voda. Mnoho se toho událo, velmi mnoho. Ale to neznamená, že se ty dva měsíce staly jen věci učebnic dějepisu. A nebo že mluvit o tom, jak to bylo ještě dřív, je dnes neaktuální. Právě naopak: mluvíme o tom a šťouřejme se v tom, ale neopakujeme věty, které někdo někde za-

slechl: od někoho, kdo "to přece zná". A třeba nesouhlasme, ale hledejme, jak se přiblížit pravdě.

Uherské dědictví

Rozbití monarchie spojilo v nové vzniklé ČSR dvě země, které přes svou velmi blízkou jazykovou příbuznost tvořily státní celek jen jednou ve své historii, a to ještě před 1.000 lety. Západní část republiky představovala hospodářsky nejvyvinutější část monarchie, zatímco ve východní části převažovalo zemědělství: v českých zemích pracovalo za Rakouska Uherska 38% obyvatelstva v průmyslu, hornictví a stavebnictví, na Slovensku jen 16%. V zemědělství byl poměr obrácený, v českých zemích to bylo 43%, na Slovensku 65%. Analfabetismus byl na Slovensku 10 x vyšší než v českých zemích, jen 0,3 Slováků mělo vyšší než (Pokrač. na str. 4)

Inflace v Kanadě

Podle červencových statistických výkazů překročilo roční zvýšení indexu cen spotřebního zboží v tomto měsíci jedenáct procent. Je to nejvyšší vzrůst cen za poslední dvacet tři roky. Nejvíce stouply ceny potravin, o 18,3 procenta, náklady za dopravu o 11,6, služby o 11,5 a činže o 8,8 procenta.

Podobně jako ve Spojených státech zároveň se zvyšováním cen stoupají zisky velkých společností. V potravinářském průmyslu kupříkladu měly General Bakeries zisky vyšší o 55 procent, Weston Bakeries o 81 a Maple Leaf Mills o 149,5 procenta ve srovnání s předchozím rokem.

O ČESKOSLOVENSKU

Bruno Koehler,

kdysi všemocný vládce kádrového oddělení na ÚV KSČ a později usvědčený padělatel materiálů, na jejichž podkladě byla popravena a vězněna celá řada předních funkcionářů KSČ, byl ze svého ústraní, do kterého se uchýlil v roce 1968 opět "aktivován": StB si ho angažovala jako zkušeného poradce do zvláštního odboru, který se zabývá "bojem proti pravici". A tak je Bruno Koehler opět ve svém živlu.

Vyhledávání diabetiků

Tokrevní příbuzní diabetiků mají s větší pravděpodobností zděděnou vlohru pro cukrovku než osoby, v jejichž příbuzenstvu se tato choroba nevyskytla. Neznámená to však, že každý člověk s touto vrozenou vadou onemocní. Tato skutečnost byla hlavním důvodem k uspořádání celorepublikové vyhledávací akce k včasnému zjištění cukrovky u pokrevních příbuzných diabetiků — zorganizované ministerstvem zdravotnictví ČSR v loňském roce.

Pozitivní výsledky byly zjištěny u 10 000 osob, nových nemocných cukrovkou bylo objeveno 3462. Depistáží byly převážně zachyceny časné formy cukrovky, které v naprosté většině stačí léčit jen dietou. Depistáž přinesla důkazy o tom, že 6,36 proc. pokrevně příbuzných nemocných cukrovkou tuto chorobu buď má, nebo je jí ohroženo.

Za půl milionu

korun vyexpedovali nedávno do zemí západního světa svoje zboží — jízdní kola — zaměstnanci podniku ESKO v Chebu.

Epidemie v Brazílii

Argentinská vláda se rozhodla uzavřít hranice s Brazílií, aby zabránila rozšíření epidemie maningitidy (infekčního zápalu mozkových blan) z Brazílie do Argentiny. Hranice s Brazílií uzavřely z týchž důvodů i Paraguay, Uruguay, Venezuela a Bolívie. V Brazílii zemřelo za poslední měsíc na maningitidu již 463 lidí, z toho většina v největším brazilském městě Sao Paulu.

Zemědělci v NSR demonstrují

Mezi západoněmeckými zemědělci panuje vzrušení nad stále se zhoršujícím postavením západoněmeckých rolníků. Jejich situace se zhoršuje den ze dne a stává se nesnesitelnou. Západoněmecké zemědělství se dostalo do existenční krize a bez okamžité pomoci dojde ke značnému množství úpadků. Tisíce rolníků se již po několik týdnů účastní protestních schůzí a demonstrací a velmi naléhavě žádají o pomoc. Další podobné akce zřejmě budou pokračovat.

Příčinou katastrofálního stavu západoněmeckého zemědělství je značné snížení příjmů rolníků zejména v důsledku snížení cen, za které zemědělci prodávají své produkty. Dále značné rostou výrobní náklady, hlavně ceny hnojiv a krmiv, a projevuje se konkurence zemědělských producentů z ostatních členských států Evropského hospodářského společenství.

Koně na export

V současné době je v Čechách a na Moravě asi 38 000 koní. Jejich stav v posledních letech výrazně klesl v důsledku rostoucí mechanizace. Nicméně užitkoví koně jsou stále efektivní položkou vývozu produktů zemědělské prvovýroby. Na Moravě jsou a v Čechách se zřizují speciální stáje pro koně na export do zahraničí.

Trenčín — město módy

Celostátní výstava kultury oblékání, doplňků a bytového textilu pod názvem Trenčín — město módy, bude v tomto středisku oděvního průmyslu na Slovensku otevřena 22. srpna. Se svými výrobky se představí všechny podniky Slovakotextu a řady podniků textilního, obuvnického a kloboučnického průmyslu, kožené galanterie a bižuterie z ČSR. V rámci výstavy je přihlášeno 31 vystavovatelů s více než třemi sty exponáty do soutěže o Zlatou Fatimu, která je zaměřena na podporu tvůrčí iniciativy návrhářů, modelářů a také pro zabezpečení dalšího rozvoje inovačních procesů.

Na řadě: palestínská otázka

Zprávy docházející z Blízkého východu si sice navzájem poněkud protirečí, dá se z nich však usuzovat, že se schyluje k vyjednávání o politické budoucnosti území na západ od řeky Jordánu a o řešení takzvané palestínské otázky. V roli zprostředkovatele mezi Izraelem a Jordánskem vstoupí opět pravděpodobně americký zahraniční ministr Henry Kissinger, který měl tříhodinový rozhovor s izraelským kolegou Jigalem Alonem a s ním připravoval koncept izraelsko-jordánské dohody — takové dohody, která by uspokojila politické aspirace jordánské krále Huseina a zároveň zajistila bezpečnost Izraele. K žádnému rozhodnutí však při rozhovoru, podle údajů izraelské vlády nedošlo. Do Washingtonu se proto chystá sám předseda izraelské vlády Jitzak Rabin.

Přímé kontakty mezi Izraelem a Jordánskem prý byly navázány už na jaře, a to na nejvyšší úrovni. 27. května, týden před tím než se vzdala svého úřadu, se prý předsedkyně izraelské vlády paní Golda Meirová v doprovodu ministra obrany Mošé Dajana tajně sešla s jordánským králem Huseinem. Paní Meirová sice nyní pravdivost této zprávy popřela, ale tím pověsti, že přípravy ke kompromisu mezi Izraelem a Jordánskem už značně pokročily, nerozptýlila. Podle Reuterovy tiskové kanceláře prý projevila izraelská vláda ochotu území západně od řeky Jordánu až na některé výjimky vyklidit. Poněkud však by tam na strategicky důležitých místech jen menší vojenské jednotky, jejichž úkolem by bylo zajistit izraelskou bezpečnost a chránit Huseina před odpůrci z řad Palestinců. Otázka Jeruzaléma zůstala otevřená. Izraelci východních částí města, odmítají, není prý ale vyloučeno, že by přenechali Huseinovi ve východním Jeruzalémě malou enklávu — kde by mohla být symbolicky vztyčena jordánská vlajka. Z obsazeného území by prý nejprve předali Jordánsku město Jericho. Realizace

KEYPUNCH OPERATORS — Experienced 029, 059, 129, key to disc, Full time days, part time nights. Many benefits. Excellent working conditions. Rahway area. (201) 382-7502, Universal Data Systems.

takové koncepce ovšem nezáleží jen na dobré vůli Izraelců a Jordánců. Důležitým činitelem při rozhodování o politické budoucnosti západního břehu řeky Jordánu jsou také Palestinci, přesněji řečeno vůdci palestínských organizací. Ti, pro opětné začlenění tohoto území do hašemitského království nemají pochopení. Žádají vytvoření vlastního státu a pro svůj požadavek už získali ve všech arabských zemích vlivné zastánce. Je to především saudský král Feisal a egyptský prezident Sadat.

Sadat sice nedávno vydal společně s Huseinem komunistické, v němž uznali Palestínskou osvobozovací organizaci vedenou Jarírem Arafatem za jedinou reprezentantku všech Palestinců — kromě těch, kteří žijí v Jordánsku, to však neznamená, že Egypt přiznává Huseinovi nárok připojit západní břeh Jordánu opět k svému království. Polooficiální kahýrský list Al Ahram přinesl zprávu, že egyptský zahraniční ministr Ismail Fahmi se sešel se zastupcem Palestínské osvobozovací organizace Kamalem a že po schůzce prohlásil toto: "Egypt zastává stanovisko — že západní břeh Jordánu by neměl být vrácen pod jordánskou vojenskou a civilní správu, protože toto území patří palestínskému lidu. Při rozhodování o jeho budoucnosti mají hrát roli a převzít zodpovědnost i Palestinci. Nikdo nemá právo vyjednávat za ně." Egyptský ministr Fahmi dodal, že s tím projevem při nedávném rozhovoru se Sadatem souhlasí i jordánský panovník. Také on prý přiznal Palestincům právo na sebeurčení.

Řešení palestínské otázky zřejmě nebude snadné a jak z izraelského, tak i z arabského tábora se ozvaly hlasy, upozorňující na nebezpečí nové války. Náměstek egyptského prezidenta Husein Schafei vyzval Araby, aby se připravili na totální mobilizaci pro případ, že by Izraelci podnikli nový útok. Velitel izraelských obrněných sil generál Mošé Peled zase prohlásil, že nepřítelé uznají existenci izraelského státu jen tehdy, když celý izraelský národ bude ve stavu trvalé pohotovosti. Ve vyzbrojování nemůže ustát, protože Sovětský svaz pokračuje v dodávkách dalších zbraní Sýrii a Iráku.

Za zmínku stojí též vzrůstající antagonismus mezi Libyí a Egyptem. Dosáhl takového stupně, že kahýrská vláda zakázala egyptským státním úředníkům privátní cesty do Libye. Zároveň oznámila, že nebude dávat Libyi k dispozici žádné další egyptské experty a že pracovní kontrakty pro ty, kteří tam už jsou, nebudou prodlouženy na déle než čtyři roky. Restriktivní opatření odůvodnila tím, že v Lybi se s Egypty špatně zachází, že tam jsou censurovány a konfiskovány egyptské tiskoviny a šikanovány egyptské lodě. Libyjský režim tato obvinění odmítl a zodpovědnost za napětí mezi Kahýrou a Tripolím svalil na Egypt. Egyptské rozhlasové stanice prý záměrně ruší libyjskou leteckou dopravu. Aby lybyjské letecké piloty svedly ze správného kursu, vysílají prý falešné instrukce o směru a povětrnostních podmínkách. Lybyjská vláda ve zvláštním prohlášení oznámila — že v odhalování a pranýřování egyptských přehmatů a lží bude pokračovat.

SKORO SE VŠEMI MIMO ČSSR

V Itálii se vláda snaží zvládnout hospodářské problémy země energickými daňovými a úvěrovými opatřeními — ale nesetkala se s pochopením odborových organizací, které tvrdí, že vláda přehlíží naléhavost boje za omezení nezaměstnanosti v zemi. Z rozhodnutí odborových organizací byla středa v Itálii dnem protestních stávek, sice jen několikahodinových, ale nicméně velmi rozvětvených.

Rovněž italský ministr zahraničí Aldo Moro odletěl na návštěvu do Moskvy. Se svým sovětským kolegou Gromykem prodiskutuje různé mezinárodní problémy. Na přetřes přijdou nepochybně také bilaterální otázky, především obchodní a hospodářské. Očekává se, že Aldo Moro podepíše v Moskvě desetiletou italsko-sovětskou smlouvu o průmyslové spolupráci. Obdobné smlouvy uzavřela Itálie v posledních 16ti měsících už s Maďarskem, Bulharskem, Polskem, Rumunskem a východním Německem, tedy se všemi východoevropskými spojenci Sovětského svazu s výjimkou Československa.

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent:

ZA JÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU?
ZA JÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bolavým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:
AMERICKÉ LISTY,
Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz
Přiklaštují se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.
Jméno:
Adresa:

Co by dělal Masaryk?

(Dokončení se str. 1)

na oficiální místa, jak Masaryk dělal. Četli jsme v resoluci jedné: "Československo musí být osvobozeno." Jistě autorům nelze vytýkat, že nepředložili svou věc dosti rázně. Z nějakých však důvodů resoluce nemají ohlas, jaký autoři snad očekávají. Měly by, kdyby je psal Masaryk?

Melancholicky postrádáme jednoho muže, a to nám poněkud brání zkoumat okolnosti, za nichž on působil. Okolnosti se za padesát let nesmírně změnily. Byl Masaryk a jeho situace. Jsme my a naše situace.

"Není dnes Masaryka": to mimo jiné, znamená, že dnes v exilu není nikoho, kdo by měl autoritu, jakou on měl. Zajisté není. Ale byly určité velmi konkrétní okolnosti za nichž Masarykova autorita kdysi vznikla. Můžeme otázkou autority začít, jestliže hodláme porovnávat dobu dnešní a tehdejší. Další a další rozdíl mezi dvěma dobami se budou hrnout. V prosinci 1914 Masaryk překročil hranice, aby bojoval proti Rakousku. Aniž to hned věděl, přišel ven jako okolnostmi určený vládce. Politický exil neexistoval — Beneš a několik málo jiných byli ještě doma, a bylo nepatrně těch, jež válka překvapila, když byli na prázdninách v cizině. V Paříži, Londýně a v Americe byly české a slovenské kolonie, slo-

Hoře" se snažil je urovnat. Nepodařilo se mu to, rozmrzen, vzdal se vši činnosti mezi Čechy. Masaryk urovnal spory svou autoritou "jediného poslance".

Masaryk dosti dlouho posílal domů vzkazy, aby za ním přijelo víc českých poslanců. Vzkazy ty byly oslyšeny. Válka byla v počátcích, a některá fakta deprimovala. Paříž byla brzy ohrožena a jen v poslední chvíli zachráněna. Na východě Německo připravilo Rusům katastrofální porážku u Mazurských jezer a bažin. Objektivní úvaha mohla pravit, že německé vojenství je snad lepší. Čeští poslanci správně cítili, že výsledek není zaručen. Věděli o Masarykově prohlášení, že je připraven zůstat v exilu do smrti, kdyby Německo a Rakousko vyhrály. K tomu žádný český poslanec neměl dost chuti. Tak Masarykovi bez jeho vůle, snad i proti ní, zůstalo za hranicemi skvělé osamocené politické postavení. Teprve během doby se na to začal dívat jinak. V Pamětech napsal: "Bylo lépe, že čeští politikové a žurnalisté za mnou nepřišli, mohli jsme pracovat soustavněji a jednotněji. "Jediný poslanec, který značně později za ním přijel, Dürich, způsobil nepříjemnosti a rozbroje svou tvrdohlavou oddaností carismu, která vydržela, i když carismus se už kácel.

Roku 1939 a roku 1948 vznikly dva československé politické exily, jeden útekem před Němci, druhý útekem před Rusy. Poměry v nich byly velmi odlišné od těch, jež Masarykovi byly kdysi uštědřeny. Právem byly velmi nepříznivé tomu, aby autorita jednoho muže vznikla. Roku 1948 z dobrých osobních důvodů tisíce Čechů a Slováků odešly do exilu. Tam dostávali zprávy, že zahynul ten nebo onen, který neodšel do exilu. Vedení některých československých demokratických stran se toho roku 1948 vystěhovalo do exilu téměř ve své celistvosti. Přišli vůdce, ministři, poslanci, novináři, generální sekretáři stran i menší sekretáři. Tu už "nepadalo na váhu", že někdo je poslancem, poslanců bylo mnoho. A Masaryk odešel za hranice jako poslanec nejmenší české strany. Abychom řekli, jak nejmenší: měla jen dva poslance. Příným následkem toho Masaryk nebyval doma vůdcem české politiky. Býval jejím kritikem, "povážlivým rváčem," jak o něm bylo řečeno, někdy inspiroval odvážnou samostatnou akci. Roku 1948 politické strany přinesly do exilu své nároky, ovšem také hesla, že strana je více než jedinec a že větší strana je více než menší strana. Tu historie se nemohla opakovat, autorita podobná autoritě Masarykově, se nemohla opakovat. Na otázku, koho representu-

je, kolik voličů je za ním, kolik dělnických organizací nebo kolik set tisíc státních zaměstnanců, mohl by jen odpovídat, že reprezentuje hlavě sebe, své myšlenky. Na nedostatek Masarykovy autority si dnes někdy stěžují také ti, kdo by mu ji byli nikdy nedali.

Avšak bylo ještě něco jiného, mnohem vlivnějšího než postavení, jediného českého poslance venku, co Masarykovi dalo výjimečné, neodolatelné postavení. Toto něco dnes neexistuje. Byla válka, v Rusku, na Sibiři, ve Francii, Itálii, byly české legie, čeští lidé umírali za českou věc. Legie zvolily Masaryka svým vůdcem, někdy dokonce se vyslovovaly, že má být diktátorem. Přílnuly k němu láskou podobnou lásce synovské, hlavně pro jeho zásadní demokratismus. Legionáři nechtěli nové pány. Masaryk byl si dokonale vědom politického významu legií. S chladností, již by dnes snad někteří nazvali necitelností, usuzoval, že jestliže tisíce mužů jiných národů denně umírají na bojištích, také někteří Češi a Slováci mají se vystavit nebezpečí mrti, aby prokázali vážnost své věci. "Musili jsme se jako národ účastnit světové obranné války, bez této účasti nebyli bychom své samostatnosti dosáhli", psal potom. Předpokládal, že kdo by se ani bránit nechtěl, nemohl by žádat dobrou vůli ostatních.

S neobyčejnou rozmyšleností Masaryk učinil z legií páku své politické strategie. Když legie vznikly a byly diplomaticky uznány, neexistující ještě Československo náhle se stalo válečným spojencem dohody a jako s takovým bylo s ním jednáno. Dvěře, které dlouho zůstávaly Masarykovi zavřeny, otevřely se před ním nyní. Odtud byl pak už jen krátký krok k tomu, aby Československo bylo zastoupeno na mírové konferenci. Snad Dohodové státníci ani dobře nepozorovali, jak Masaryk krok za krokem se blíží svému cíli. "Legie nám všechno vyhrály" byla téměř první slova, s nimiž přijel domů. Bylo to dostatečně potvrzeno jinými. Řekl francouzský prezident Poincaré: "Vybojovali jste si svou samostatnost." Řekl anglický ministerský předseda Lloyd George: "Váš národ prokázal neocenitelnou službu Spojencům v jejich boji za osvobození světa od despotismu."

"Není dnes mezi námi Masaryk" — to jest jako žádat od jedné doby, aby přes propast let měla přesně to, co měla doba jiná. Přes všechno, čím Masaryk, někdo jako Masaryk by mohl dnes přispět, mnohé schází. Není válka, není Dohoda, nejsou legie, nemůže být ani jejich triumfující, autoritativní vůdce.

(Budeme pokračovat)

Jaká konsolidace poměrů?

Na podzim roku 1970 tehdejší ministr kultury v české vládě programaticky a jistě správně stanovil, že nejlepším svědectvím konsolidace poměrů v Československu bude, když se v knihkupectvích objeví hodně původních knih, když se bude hrát hodně divadel a budeme natáčet dobré filmy. Když čeští a slovenští čtenáři, diváci, posluchači budou moci shlédnout původní nová, společensky angažovaná díla a tak to budou muset hodnotit i v zahraničí. Už tomu záhy budou čtyři roky, co to kompetentní vládní činitel tak optimisticky výhledově sliboval. A situace zůstává nezměněná tristní. Na divadle, ve filmu anebo v literatuře,

Nadále ji charakterizují výskyty významných levicových intelektuálů, jako jsou Aragon, Arthur Miller či Heinrich Böll, v nichž se mluví o Československu jako o kulturním hřbitově nebo o Białym Duchu. Tema, které v uplynulých čtyřech letech neztratilo nic na své smutné aktualitě.

Samosebou, že se vládnoucí režim snaží vytvářet o této pro něj kompromitující realitě lepší zdání. Dal s obtížemi dohromady nový Svaz spisovatelů, pro nějž je ovšem

označení svaz "tvůrců" těžko ospravedlnitelným ozdobným epithetem. Když před několika dny na schůzce s českým spisovatelem vypovězeným z Československa mu kdosi položil otázku, co je to ten nový spisovatelův svaz — byla hořko-humorná odpověď Oty Filipa, že je to snad ten nejlepší svaz na světě. Kdo v něm je, nemusí psát a je i tak o něho postaráno a má se dobře...

V našem literárním životě hrály vždycky podstatnou úlohu literární časopisy. V moderním československém kulturním dění dokumentovaly životnost literární tvorby vždycky několik literárních časopisů, měsíčníků a týdníků. Když se v létě 1972 čtyři léta od okupace zmohli osvětoví protagonisté současného režimu k tomu, že s bídou postavili na nehy časopis zvaný "Literární měsíčník" napsal úvodem k ročníku 73 jeho koryfeje Josef Rybák článek, vyznačující se výrazivě vpravdě pionýrským. Psal — že, cítujeme "krok za krokem se však i v literárním životě nastolují normální poměry". A že "rostou řady umělců", kteří jsou ochotni pomáhat... Jak budoucnost, která od té doby uplynula, ukázala, byl to jen euforický odhad situace.

Chcete strávit vaše prázdniny v krásnej prírode?

Chcete sa osviežiť vzduchom voňajúcim priskyricou borovej hory?

NAVŠTIVTE

SOKOL WOODLANDS letovisko

v krásnych Catskillských horách, len dve hodiny cesty z New York City. • Prvotriedna krajanská kuchyňa, kúpanie, vychádzky do hôr, možnosť ťlnkovania na krásnej Delaware River, kľud a prítom pobavenie. • Primerané ceny, zvláštna zľava pre dlhodobý pobyt. • O rezervácie, alebo bližšie informácie píšete na:

SOKOL WOODLANDS

MAIL ROAD, BARRYVILLE, N. Y. 12719

Telefon 914/956-8413, alebo 201/676-0280

V Kalifornii navštívte kraj. podnik

3 Nations Wine and Dinner House

CONTINENTAL SPECIALTIES
HUNGARIAN & SZEGEDINER GOULASH
WITH BOHEMIAN DUMPLINGS — SAUER BRATEN
DOMESTIC & IMPORTED BEERS & WINES ON TAP

LUNCH & DINNER DAILY
CLOSED MONDAY

GEORGE J. SIEBERT
Your Host

13756 Arnold Drive
Telephone (707) 996-9979

GLEN ELLEN, CA.

50 mil severně od San Franciska v historickém údolí Jacka Londona. Uctivě zve Jiří Siebert, bývalý majitel "České hospůdky" v San Francisku. Jidelna a bar pro Vaše pohodlí.

NA LEPŠÍ K VAŠATOVÍ

žené z prostých vystěhovalců, kteří měli jednotné protirakouské naladění. Když válka vypukla, tyto kolonie měly všechnu dobrou vůli a pocítily, že by měly něco dělat. Bylo jasno, že ve válce se bude rozhodovat také o osudu Čechů a Slováků. Kolonisté očekávali, že k nim z domova přijde někdo, kdo se v politice lépe vyzná, a přinese informace, poselství a poučení, co dělat. Žádali, aby to byl někdo významný, především tehdejší poslanci v rakouském parlamentu. Sám Masaryk píše ve svých válečných Pamětech: "Byl jsem všude uznáván za vůdce, padalo na váhu, že jsem byl poslancem." Autorita za hranicemi na něho spadla dříve, než o ni začal bojovat. Ovšem, byl také filosofem, což mu otevřelo dveře k některým významným západním osobnostem. Ale můžeme pokládat za jisto, že kolonisté jeho filosofii nestudovali. Přijali autoritu jediného poslance, který přijel. V pařížské kolonii byly spory, a Ernest Denis, velký přítel českého národa, autor velkého díla "Čechy po Bílé

Slovenské národní povstání - včera a dnes

(Pokrač. ze str. 1)

základní vzdělání; na celém Slovensku byly jen dvě či tři střední školy, na nichž se vyučovalo slovenským jazykem a to ještě jen částečně. Odpovídalo to maďarisační politice budapešťské vlády. V uherském parlamentě byli Slováci, (kteří tvořili cca 10% obyvatelstva Uher) zastoupení pouhými 2 poslanci (z celkem 413). Na rozdíl od rozvinuté politické struktury v českých zemích, (s poměrným zastoupením v rakouském parlamentě), existovala na Slovensku jen jedna, Slovenská národní strana; teprve v r. 1905 s pomocí českých dělníků ve Vídni založená slovenská sociálnědemokratická strana byla podřízena přísně internacionálně zaměřené uherské sociální demokracii.

Rozbití monarchie a uherské nadvlády zachránilo Slováky před totální maďarizací. S českou pomocí byl vybudován národní školský systém v čele s Komenského univerzitou v Bratislavě. Analphabetismus klesal rok od roku, jak dorůstala nová generace. Poměrný volební systém zaručoval Slováckům odpovídající zastoupení v parlamentě, nevyrovnával však rozdíl, v zniklý polovičním počtem obyvatelstva (a tedy i voličů).

Z celostátních prostředků byly sice podporovány veřejné stavby na Slovensku, (silniční a železniční síť, školy, veřejné budovy, ale v podmínkách soukromého hospodářství se bez státních zásahů nepodařilo vyrovnat rozdílný hospodářský stav obou částí republiky. Slovenský průmysl, který nesměle začal vznikat až na rozhraní století, nebyl s to čelit konkurenci českého zejména poté, když byl zbaven uherských ochranných cel. Tak zbývala Slovensku role obilné komory západních zemí, ale i ta byla velmi obtížná — protože slovenské zemědělství nebylo orientováno na trh, ale především jen na vlastní spotřebu; výnosy na Slovensku zůstávaly daleko

za výnosy v českých zemích. (Tak v r. 1937 činil průměrný výnos na 1 ha v Čechách u pšenice 21 q, na Slovensku 12q, u žita 18q a 9,5q, u brambor 161q a 108 q. Statistická ročenka ČSR 1938, str. 38.)

To mělo za následek velké rozdíly v životní úrovni; spotřeba potravin byla na Slovensku znatelně nižší než v českých zemích.

(Tak na př. spotřebovala v r. 1935 zemědělská rodina v českých zemích 42 kg masa a uzenářských výrobků, na Slovensku 31 kg, vajec 212 ks a 162 ks, cukru 42 kg a 14 kg, ale brambor 164 a 205 kg. — Statistická ročenka 1938, str. 177 n.)

Rychle vznikající slovenská inteligence našla odpovídající místa již obsazená Čechy a to i na Slovensku, kde jimi byla v důsledku nedostatku kvalifikovaných sil po převratu obsazena. (Mnohdy však šlo i o místa, k níž nebylo téměř žádné kvalifikace třeba.) To byly hlavní zdroje, z nichž vyrůstal slovenský autonomismus, který použil mnichovské katastrofy k vytvoření autonomní slovenské vlády, a který pak nacismus zneužil k rozbití zhytku ČSR vyhlášením Samostatného Slovenského státu 14. března 1938. (Den před obsazením Prahy si pozval Hitler do Berlína ministerského předsedu slovenské autonomní vlády J. Tisa a postavil ho před alternativu buď vyhlásit samostatný slovenský stát a přerušit všechno spojení s Prahou, nebo bude Slovensko vydáno maďarským útočným plánům. Tiso se zdráháním volil první alternativu.)

(Zpráva o jednání A. Hitlera s J. Tisou, Československo a norimberský proces — dokumenty, — Praha 1946, str. 338-40. Dějiny ČSR, Praha 1967, str. 498 n.)

Farská republika

Nositelům režimu se stal konservativní katolicismus, politicky představovaný ľudáckou stranou, která stála 20 let v opozici proti čs. vládě

a v říjnu 1938 se při vyhlášení autonomie prohlásila za jedinou politickou stranu; ostatní se s ní musely sloučit nebo byly rozpuštěny. Zdánlivě byl vznik samostatného státu triumfem slovenského nacionalismu, zejména ve srovnání s osudem západní části republiky: zatímco národ, kterému ještě před 20 lety hrozilo vyhlazení, měl nyní vlastní stát, jež byl oasou klidu v rozbouřené Evropě, byly české země obsazené a jejich obyvatelstvo vydáno hrubému potlačování. (Tento lesk zastínil i další fašistické znaky režimu: vedle ľudáckého partajního monopolu bez jakékoli demokratické kontroly — jen s kývajícím slovenským sněmem — zřízení úderných formací strany, přijetí a uplatňování norimberských rasových zákonů atd.)

Tato idyla však netrvala dlouho. Hned po Hitlerově předpadu SSSR poslal kněz na presidentském stolci, J. Tiso, slovenské divize na východ. Tím se dostal do konfliktu s citěním národa a hned při první příležitosti řada slovenských vojáků přeběhla na druhou stranu fronty. K tomu se přidružily stále rostoucí hospodářské potíže a ponižování Slováků se strany německého Herrenvolku, jehož nepatrná menšina požívala zvláštní výsady.

Ilegální opozice proti režimu, která se do té doby omezovala jen na malé skupiny, jež byly ve spojení s exilovou československou vládou v Londýně a které byly věrné myšlenky jednotného státu, získaly tak nové spojení. Jejich nitky začínaly sahát až do samotného vedení režimní strany.

Komunisté a Slovensko

Zvláštní a řadou obrátů provázená byla politika komunistů. Dlouhá léta první republiky byli hlasateli principu sebeurčení národů až do odtržení, což znamenalo vytvoření samostatného slovenského státu a rozbití ČSR.

Byli také autory these o českém imperialismu, který si ze Slovenska udělal svoji kolonii. V době ohrožení republiky se stali jejími vášnivými obránci a na vyhlášení slovenské samostatnosti odpovídali heslem "za svobodné Slovensko v osvobozeném Československu".

Neplatlo však dlouho. Už v březnu 1940 telegrafuje K. Gottwald z Moskvy: "Naše předválečná hesla se musí změnit. Pod heslem "obnovy Československa se nyní skrývají imperialistické a antisovětské plány. Národnostní otázka dnes zní jinak . . . Slovinci bojují za plnou suverenitu dnešního slovenského státu." (Příspěvky k dějinám KSČ, č. 3/1967, str. 412. To ostatně odpovídá i postoj SSSR vůči Slovensku. 18. března 1939 poslal sovětský ministr zahraničí Litvinov německé vládě protest, v němž odmítá "uznat včlenění Čech a v té či oné formě Slovenska do Německé říše za právoplatné a odpovídající všeobecně uznaným zásadám mezinárodního práva a spravedlnosti". 17. 8. téhož roku SSSR uznal Slovenský stát a zřídil v Bratislavě svoje vyslanectví.) Ani to však netrvalo dlouho. Slovinci komunisté se shledli v osudu baltských republik a vytýčili heslo "za sovětské Slovensko", které bylo převzato do programu KSS z 1. května 1941, jenž vytýčil boj za slovenskou sovětskou republiku pod výlučným vedením komunistické strany. (J. Jablonický — Slovenské národní povstanie, Historický časopis 1964, č. 3.) To platilo nejdéle, až do r. 1943, ale ožývalo se ještě i v době Slovenského národního povstání a dokonce na sklonku války, ačkoli SSSR již v červenci 1941 uznal spolu s Anglií Benešovu Londýnskou vládu v exilu, a obnovení ČSR v předmnichovských hranicích zařadil do svých válečných cílů.

Je samozřejmé, že v této situaci musely všechny pokusy slovenských komunistů vytvořit širokou bázi pro boj proti režimu naprázdno. K obratu došlo až na sklonku 1943, kdy V. ilegální výbor KSS (ve složení Husák, Šmidke, Novomeský) navázal kontakty s mladými agrárníky (Lettrich, Ursíny, Styk), které vedly k "Vánoční dohodě" o společném boji proti klerofašistickému režimu, o přípravě povstání a o obnovení společného státu s Čechy; jako společný orgán odboje byla ustavena Slovenská národní rada.

Přípravy k ozbrojenému povstání byly však v té době již v proudu. Na podzim 1943 navázaly ilegální skupiny V. Šrobára a sociálního demokrata J. Kapinaje spojení s opozičními důstojníky slovenské armády, kteří povstání navrhli. Obě ilegální skupiny předaly zprávu do Londýna, s nímž byly v radiovém spojení a Londýn jmenoval generála Goliána velitelem připravovaného povstání.

To však vyvolávalo nebezpečí rozkolu na domácí odbojové frontě a proto z Londýna přišel další pokyn: Vojenské centrum se mělo politicky podřídit SNR a ta opět uznala Goliána jako vojenského velitele povstání. Iniciativa však zůstávala v rukou vojáků, kteří nejen měli spojení se zahraničím, ale především představovali reálnou sílu. Proto se SNR rozhoduje vyslat do SSSR delegaci — která by se Sověty projednala koordinaci vojenských operací. Odletá počátkem srpna 1944 a v jejím čele je K. Šmidke. V jeho kapse je však jeden zajímavý dokument — stanovisko V. ilegálního výboru KSS "O vývoji a situaci na Slovensku". v němž se o názorech slovenských komunistů uvádí: "Pokud jde o budoucí státoprávní uspořádání, nejraději kombinace se SSSR, když ČSR, tak národně federalisovaná a socialistická." Archiv ÚV KSČ, Fond Kl. Gottwalda, XV/43, cit. u Doc. Dr. L. Hu-
beňák, Slovenské národní povstanie . . . , Právní obzor č. 8/1969. To samozřejmě vyvolává otázku, do jaké míry slovinci komunisté mysleli v prosinci podepsanou Vánoční dohodu, jejímž cílem byla obnova ČSR, skutečně vážné a do jaké míry šlo jen o taktický manévr.

Dřív než se delegace vrátila, Slovenské národní povstání vypuklo. Podnět k němu dal útok partyzánské jednotky sovětského generála L. Velického na německou vojenskou misi v Turčanském sv. Martine, Vojenské velitelství povstání tím ztratilo možnost zvolit termin dle svého odhadu. Tím nedošlo k uskutečnění některých předpokládaných akcí, zejména otevření karpatských průsmyků dvěma slovenskými divisemi, které tam byly zaměřně umístěny a tím otevření cesty Rudé armádě. Přesto se však podařilo vojenskému velení dostat téměř celé území Slovenska pod svou kontrolu. Také SNR povstání "zmeškala" — v okamžiku zahájení bojů byla mimo území povstání. (Kdo tam byl, byl dr. V. Šrobár, který vydal první prohlášení a po příchodu SNR byl jmenován jejím předsedou spolu s K. Šmidkem.)

Obtíže vznikly také z rozdělení ozbrojených sil na armádu a partyzány, které převzal pod komando K. Šmidke. Vedení KSS v té věci neuposlechlo pokynu sovětského generála Koněva, aby se partyzáni podřídili generálu Viestovi, který byl poslán do Báňské Bystrice z Londýna jako vrchní velitel povstání; vedení KSČ v Moskvě postup KSS schválilo a teprve sovětský generál A. Smolov po svém příletu 6. října Šmidkeho odvolal. (Dějiny ČSR, Praha 1967, str. 421. Odboj a revoluce, Praha 1965, str. 337.)

Naděje na pomoc ze zahraničí, se kterou povstání počítalo, se však nesplnila. To vedlo často k obvinění SSSR, že povstalec nechala na holič-

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET — NEW YORK

Nejmodernější zařízení a vším pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svíčková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný plzeňský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P. M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-3505 — RH 4-9787

“Stern” o Pavlu Kohoutovi

Nejrozšířenější západoněmec-
ký ilustrovaný týdeník
“Stern” přináší ve svém nej-
novějším čísle reportáž o če-
ském spisovateli a dramatikovi
Pavlu Kohoutovi. Text re-
portáže začíná citátem z Ko-
houtova vyprávění: “Když
zazvonilo, otevřel jsem. Pře-
de dveřmi stáli dva muži.
Řekli, že mám jít s nimi na
ministerstvo. Byli od policie.
Nic písemného s sebou ne-
měli. Tak jsme jim zavřeli
dveře před nosem.” Repor-
tér Sternu pak pokračuje
sám ve volném líčení událo-
stí. Oba muži byli od státní
bezpečnosti a skutečně se ne-
chal odehnat. Praha není
Moskva. Za tři čtvrtě hodiny
přišli však znovu. Tentokrát
však Pavel Kohout už dveře
neotevřel. Nato zaparkoval
policejní vůz se třemi muži
před domem na Hradčanech,
kde Kohout obývá malý
dvoupokojový byt. Spisova-
tel poslal do města svoji že-
nu s dopisem českému mini-
stru vnitra. V dopise si stě-
žoval: Není žádná prostitut-
ka, která se zavolá, když má
někdo právě chuť. Deset dnů
se nestalo nic. Pak se obje-
vil u Kohoutových dveří ú-
ředník ministerstva, proka-
zal se originálem dopisu mi-
nistrovi a ujišťoval, že mi-
nistr o policejní akci nic ne-
věděl. Kohout to komentuje:
To je docela dobře možné.
Na ministerstvu jsou dvě
skupiny. Jedni by chtěli za-
vřít každého, který říká ně-
co, co není předepsáno. Ti
druzí by byli pravděpodobně
ochotní s námi mluvit. Záleží
jen na tom, kdo se právě pro-
sadí.

To se stalo v lednu 1974. Po
návštěvě úředníka policejní
auto zmizelo, ale studená
válka mezi Pavlem Kohou-
tem a jeho vládou pokračuje.
Policie vyslýchá sousedy, ře-
meslníky i náhodné známé.

kách a k srovnávání s osu-
dem povstání ve Varšavě ve
stejně době. Je pravdou, že
dodávky vojenského mate-
riálu byly nedostatečné, tak-
že na konci povstání stálo
několik tisíc k boji odhod-
laných mužů proti těžce vy-
zbrojeným Němcům s holý-
ma rukama. Také transport
II. čs. paradesantní brigády
se protáhl na několik týdnů,
takže ji nikdy nebylo možné
zasadit do bojů jako celek.
Nezdá se však, že by Rudá
armáda se k pomoci povstá-
ní kdykoli zavázala; spíš se
ozývaly pochyby, zda mu bu-
de moci poskytnout účinnou
pomoc dřív, než se dostateč-
ně přiblíží slovenským hra-
nicím. Zdá se, že se klonila k
názoru, že výhodnější je pa-
rtyzánský způsob boje, proto
po dohodě Chruščov-Gott-
wald z června 1944 došlo ke
zvýšenému vysazování sově-
ských partyzánů (jedním z
nich byl právě L. Velíčko,
který odmítl podřídit se Vo-
jenskému ústředí a zahájil ú-
tok na vlastní pěst). Nespor-
né je, že Rudá armáda po za-

Nezajímá se ani tolik o poli-
tické věci, jako o spotřebu
alkoholu, devizový únik, afé-
ry se ženami. Hledá se ně-
jaká špinavá historka, která
by se na něho mohla pověsit.
Ale Kohout se sebejistě us-
mívá: Ti na nic neprijdou.
Pětačtyřicetiletý spisovatel,
od Dubčekova pádu jeden z
nejhlasitějších a nejodváž-
nějších kritiků pražské vlá-
dy ve vlastní zemi, není přito-
m žádným mučedníkem
biblického rázu jako Alexan-
der Solženicyn. Apeluje v
první řadě na rozum. Teprve
pak na city. Říká: Tvrzení
předních evropských spiso-
vatelů, že v naší zemi jsou
bezdůvodně ničena duchov-
ní díla a pronásledování je-
jich tvůrci, odpovídá sku-
tečnosti. A požaduje: Každý
občan naší země musí mít
právo svobodně myslet a kri-
tizovat. Rok 1968 přece do-
kázal, že občané, kteří mo-
hou kritizovat, jsou také nej-
loyálnější.

Rozený Pražák, je od roku
1945 přesvědčený komunista.
Od roku 1956 byl funkcioná-
řem československého spiso-
vatelského svazu a pak pa-
třil k nejnadanějším Dub-
čekovým spolubojovníkům.
Když Rusové vpochodovali
do Československa, zdržoval
se Kohout právě v Itálii. Mo-
hl zůstat za hranicemi. Ho-
voří plyne německy, jeho
jméno je v západní Evropě
známé. Ale vrátil se do Pra-
hy.

Nehodím se emigrantům, ří-
ká dnes, když se ho ptáte
proč. Nové stranické vedení
ho vyloučilo ze strany i ze
Svazu spisovatelů, zbavilo
ho vojenské hodnosti a zaba-
vilo mu pas. Jeho byt byl
hlídán, telefon odposlouchá-
ván, cizinci, kteří ho navští-
vili, byli vyslýcháni. Týden
byl izolován v nemocnici
kvůli nesmyslnému podezře-

hání povstání zahájila boj
o Dukelský průsmyk, (jehož
se zúčastnil I. čs. armádní
sbor v SSSR v čele s L. Svo-
boudou), který však místo
předpokládaných několika
dní se protáhl na týdny nej-
krvavějších bojů.

Čs. komunističtí historikové
kladou v těchto souvislostech
v šedesátých letech otázky,
které dosud nebyly zodpo-
vězeny: “Proč nebyla reali-
zována dohoda povstalců s
velením Rudé armády? . . .
Mohlo mít sovětské velení už
nyní zájem koordinovat
svůj postup s povstáním na
Slovensku? . . . Zapadalo pov-
stání do plánu sovětského
letního tažení? . . . Bylo so-
větské velení dost pružné,
aby rychle změnilo své stra-
tegické plány? . . . A mělo
dost sil a prostředků k tako-
vé změně? . . .” Odpovědi na
uvedené otázky mohou zji-
stit i chyby a nedostatky, ale
od kdy se marxistické myš-
lení takových věcí bojí? (Od-
boj a revoluce, Praha 1965,
str. 322 n.)

(Budeme pokračovat.)

ni, že má slintavku a kulhav-
ku. Jeho chata byla zapále-
na, jeho knihy odvezeny z
knihoven, jeho hry se ne-
smějí v divadlech uvádět.

Tyto represe však nepostihu-
jí jen Kohouta. Pražské mi-
nisterstvo kultury sestavilo
seznam zakázané literatury.
Obsahuje 152 jmen. Mnozí z
postižených umělců se dnes
probíjejí životem jako po-
mocní dělníci. Kohout uvádí
příklad lyriky, který je ted’
plavčíkem. Jiný známý spi-
sovatel pracuje jako vrátný,
literární vědec čistí okna. Ji-
ní jsou zedníky, šoféry, pro-
davači — když mají štěstí a
najdou místo. Historik Ka-
rel Bartošek, bývalý pra-
covník Československé aka-
demie věd, si vydělává na
chléb jako topič.

V prosinci 1972 organizoval
a podepsal společně s 37 da-
šími autory veřejnou petici
presidentu republiky se žá-
dostí o amnestii pro politic-
ké vězně. Když mu ostrá
cenzura doma znemožňuje
zveřejňovat názory, dává svou
kritiku k dispozici zahranič-
nímu tisku. V červnu minu-
lého roku zaslal 14ti-strán-
kovou stížnost ministru kul-
tury Klusákovi. Ptal se, proč
není možno přestat s plun-
drováním knihoven. Proč ne-
může v českém umění a vě-
dě skončit výjimečný stav,
který je právě tak anachro-
nistický jako studená válka.
Když neobdržel odpověď —
předal kopii dopisu listu
Frankfurter Allgemeine Zei-
tung, který jej zveřejnil v
plném znění. Krátce nato po-
skytl rakouské televizi roz-
hovor v němž svou kritiku
opakoval. Takovéto akce ne-
jsou sice pro pražský režim
přímo nebezpečné, neboť se
odehrávají v zahraničí, ško-
dí však jeho pověst. Jasně
dokazují, že odpůrci režimu
nejsou jen emigranti, jak
vláda tvrdí, ale že i přes so-
větské pancěře a režimní
cenzuru se brání lidé proti
systému i v zemi.

Reprezi ze strany pražské
vlády se Kohout nijak zvlášť
nebojí. Zatčení a soudní pro-
ces by pro něho znamenaly
reklamu. A tomu chce vláda
právě zabránit. Kohout říká:
Ti přece chtějí vyvolat do-
jem, jako by nás už vůbec
nebylo.
Nás — to znamená opozice.
Zdá se však, že tento kruh je
stále menší. V prvních letech
po ruské invazi bylo jich
ještě asi 200, kteří tvořili já-
dro odporu v kulturní oblasti
a kteří věřili, že udrží ale-
spoň část svobod, získaných
za Dubčeka. V prosinci 1972
podepsalo se ještě 38 osob

Naše knihy v exilu

Knihy vlastní edice a všech
exilových nakladatelství do
celého světa zasílá

LITERÁRNÍ KLUB

K.J. Krušina, Fack, S-126 08
Hagersten 8, Sweden, Europe.
Napište si o prospekt

na petici prezidentu Svobo-
dovi. Mezitím se však skoro
třetina distancovala, mezi ní
také v zahraničí tak vážený
muž jako padesátiletý lyrik
a vědec Miroslav Holub. Pod
nátlakem státní moci dozna-
l, že se mýlil, když podepsal
proslulých 2,000 slov a slibil,
že se polepší. Opozíčníci ne-
jsou politicky jednotní. Pa-
tří k nim přesvědčení komu-
nisté jako Pavel Kohout, li-
berálové, dokonce i konser-
vativci, kteří se postavili za
Dubčeka, protože věřili, že to
bude znamenat zlepšení si-
tuace. A konečně bez vlivu
nezůstává ted’ také pomalu
rostoucí blahobyt v zemi. Do-
konce na universitách, citli-
vých barometrech každého
politického neklidu, je ticho.

Každý studuje, chce udělat
zkoušky a co možná nejdříve
vydělat peníze. Pod tímto
tlakem se opozice třísti stá-
le víc. To mezitím poznala i
vláda. V březnu vyzval kul-
turní funkcionář Karel Bou-
šek opozici, aby opět aktivně
spolupracovala v literatuře.

Pavel Kohout reagoval jako
jeden z prvních na tuto vý-
zvu — ovšem po svém. Když
Kohoutovi nabídlo hambur-
ské divadlo smlouvu na pev-
nou spolupráci a režii k 1.
srpnu, poslal Kohout tuto na-
bídku s doprovodným dopi-
sem ministru vnitra. Jeho
požadavek zní: Žádám pro
sebe a svou ženu cestovní
pas s povolením výjezdů a
vjezdů na dva roky. A klade
si podmínku: Zůstanu česko-
slovenským státním obča-
nem. Neodejdu jako emi-
grant. To jsem mohl udělat
před pěti lety. Jestliže neob-
drží pas s příslušnou dolož-
kou, chce Kohout zůstat do-
ma a pokračovat v boji proti
vládě. A jestliže ho Praha vy-
poví tak, jak to udělal Kreml
se Solženicynem? Kohoutovu
odpověď by byl mohl formu-
lovat také dobrý voják
Švejk: Pak mě musí dopra-
vit do zahraničí násilím a já
přijdu zpátky. Známe hrani-
ce, znám dost všelijakých
cestiček. Mne se nezbaví.

Karel Jezdinský

**TENNANAH
LAKESHORE LODGE**
Roscoe, Sullivan County, NY 12776
(607) 499-9900

Na krásnou dovolenou nebo weekend

Jen 110 milí z New York City. • Na horském jezeru
(2000 ft vysoko). • Evropské prostředí. • Tennis,
Golf, rybaření, volné loďky, pláž. • Útulná restau-
race s barem a hudbou pro tanec. • Moderní ubyto-
vání. • Přírodní procházky. • Otevřené od května
do prosince. • Napište si o barevný prospekt.

Majitelé a vedoucí Dina a Michael Pavelka.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.50% přinese 7.90%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na čtyři roky

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme
čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připi-
sujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$20,000.00
vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insu-
rance Corporation ve Washingtoně.*

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb
2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710
and
590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

Fotbalové povídání...

Přečtete si rozhovor s Josefem Kadrabou, bývalým ligovým fotbalistou Kladna, Sparty a Slavie, který 17 krát reprezentoval Československo. Jeho největším životním úspěchem bylo mistrovství světa v kopané v roce 1962 v Chile, kde byl mezi hráči odměněnými stříbrnými medaillemi, Josef Kadraha je nesmazatelně zapsán v historii československé kopané. Dnes žije ve Vídni...

Pane Kadraho, onehdy jste sledoval světový šampionát v NSR a sice nikoli jako hráč, ale jako divák. Jaký je v tom rozdíl?

Chtěl jsem to finále vidět už z toho důvodu, že jsem ho sám jednou hrál. A pak, prožít tu atmosféru v hledišti. Protože ta atmosféra před zápasem jako hráč je úplně jiná a zas je jiná jako divák. Zavzpomínal jsem si, jak asi tihle hráči prožívali tu nervositu, která byla na tom hřišti taky pak vidět — a tu nervositu co prožívají diváci. Ale řeknu upřímně, že je lepší prožívat tu nervositu jako hráč; protože ti diváci — to je věrava. To je skutečně lepší být nervosní v kabině než na hřišti jako divák.

Vy už mistrovství světa v kopané neprožijete jako hráč nikdy, protože leta zpátky nejdou. Co jste říkal poslednímu zápasu Německá spolková republika-Holandsko?

Především mě překvapil rozhodčí Taylor, Angličan. Už to, že, ač na německé půdě a proti Němcům, nařídil pokutový kop již v druhé minutě. Že vlastně k tomu měl tu odvalu. I když to desítka byla, pochopitelně. Ale mnoho rozhodčích by si to nedovolilo. Řekl bych, že finále bylo dobré, že vyvrcholení mistrovství světa bylo prostě v pořádku.

Pojďme se podívat teď na šampionát všeobecněji. Co jste říkal jeho celkové úrovni? Jak byste srovnal tu hru na šampionátu roku 74 se hrou na šampionátu roku 62, kdy jste sám hrál?

Především si myslím, že letos většina mužstev produkovala hru bez křídel, což je určité zlepšení možná, a někdy ne; pro diváka tolik ne, protože divák vidí víc obranou hru, i když v Chile už začínala též obranná hra, víc se produkovalo to... Nám například v Chile říkali, že jsme vyložené obráně, ačkoliv pak už s tou Jugoslávií v semifinále jsme je překvapili útočnou hrou. A letos zde, v Mnichově a vůbec v Německu se nehrál špatný fotbal. A jsem rád, že například Itálie, Brazílie, ty vyložené defenzivní fotbal produkující, vypadly a nedostaly se dál. Což je plus pro fotbal.

Pane Kadraho, vy jste sehrál za československé reprezentační mužstvo v kopané celkem 17 zápasů a jste v historii československého reprezentačního mužstva sedmkrát nejdelší střelec. První náš mezinárodní zápas se hrál v roce 1958. Bylo to na podzim, v říjnu, prohráli jste ve Vítkovicích s Bulhary 0:1; a pak jste si dva roky za národní mužstvo nezakopal. Neúspěch — vypadl tehdy z národní

ho mužstva nováček. Ovšem ve vašem druhém mezinárodním zápase — to bylo v roce 1960 proti Holandsku — jste v Praze vyhráli 4:0 a vy jste dal svou první reprezentační branku. To prakticky znamenalo, že i když jste nebyl z klubu jako třeba Dukla nebo Sparta nebo Slavia, hrál jste tehdy za Kladno, stal jste se stálým členem československého reprezentačního mužstva. Prosim vás, jaká byla tehdy v tom 61. roce, — to už byla pomalu předzvěst světového šampionátu v Chile — jaká byla tehdy v československém reprezentačním mužstvu parta, jaké tam byly poměry, kdo vás vedl?

V tu dobu byl vytlačil trenér a kádr toho národního mužstva tvořila Dukla. A já si srovnávám právě dnešek, mistrovství světa — zrovna tak je to asi v německém národním mužstvu: kádr Bayern. To znamená: vždycky to vedoucí mužstvo musí — není to zákon sice, ale asi je to tak správné — musí dodávat největší kádr, to jádro zdravé. Tenkrát to bylo jako v národním mužstvu Československa asi tak, že okolo hráčů Dukly vždycky — já tím nechci říct, že já třeba, že jsem přišel; možná, kdyby přišel jiný hráč, tak možná mu to také vyšlo. K těm hráčům stačí vždycky přidat několik hráčů, kteří tam pasují. A náhodou se to vytlačilo, že prostě potřeboval útočníka zase nějakého typu jako já jsem byl — ne nějaký technik, spíš jsem nějaký ten gól dal hlavou, nebo jsem někde vletěl. A to právě potřebovali Dukláci. A tím pádem to vyšlo, že můj první zápas například — to Holandsko: já jsem přišel a dal jsem gól — chytil jsem se, jak se česky říká ve fotbale. A potom už to nějak šlo skoro samo. Ta parta byla kamarádká, jak říkám, Dukláci v tu dobu: Masopust, Pluskal a Novák, to byli kamarádi a ti samotní ten mančaft úplně vedli. Nebyly žádné problémy finanční, bralo se tenkrát za ten zápas asi 800 korun — když se vyhrálo. A kolikrát se šlo na ten zápas a ani se nevědělo, jestli je dostaneme.

Tehdáž jste dostávali víc peněz asi ve svém klubovém mužstvu.

Bohužel, v tu dobu se platilo za vyhraný, a ještě deset za vyhraný, a ještě desítn procent šlo dolů. To znamená 180 Kčs.

Čili tedy podmínky fotbalistů, kteří hráli v Chile v roce 1962 a získali tam stříbro a podmínky fotbalistů dnešních v Československu — to je přece jenom velký rozdíl.

To je úplně k smíchu, protože například před Chile jsme

hráli na Kladně poslední zápas s Duklou, to znamená Kladno-Dukla. Vyhráli jsme 2:1. A v Chile jsme se bavili — jelikož já jsem spal s tou partou dohromady, s Masopustem, s Novákem, s Pluskalem — tak nakonec to bylo asi tak, že říkali: Tys nás připravil o premii, o 180 korun. Protože jsem jim střelil obě dvě branky. Vyhrálo se 2:1.

To byla tehdá liga ovšem. Vratme se k národnímu mužstvu. Jak se vůbec mohlo stát, to co tehda snad skutečně nikdo nečekal: Československo platilo za outsidera v roce 1962 na mistrovství světa v Chile; a získalo stříbrnou medaili. Jaká byla ta vaše cesta k ní a jak k tomu vůbec mohlo dojít? Samosebou nemůžeme vynechat ten 61. rok, který tomu roku světového šampionátu předcházel.

V 61. roce se ten mančaft zkonsolidoval. V tu dobu už to mužstvo bylo stálé, sem tam vždycky přišel někdo ještě do té osmáctky, se dá říct. Protože taky osmáct, pak devatenáct nás odletělo do Chile, ani se nevyčerpala ta možnost těch 22. hráčů. A naše příprava prostě vyšla velice dobře, až v posledním zápase přípravy před Chile na Spartě se prohrálo s Hundersfeldem, anglickým klubem. A to jsme byli všichni vypískáni.

Já vím, vy jste tehdá odjížděli — skutečně jako outsider. Nikdo vám nevěřil, ani doma ani venku v cizině. Když se člověk podíval tehda na sázky v jednotlivých světových sázkových kancelářích, tak Československo nemělo podle toho vůbec žádné šance. A potom přišlo tedy to Chile. Vy jste nehrál v prvních zápasech, ale potom už jste byl na hřišti vlastně ve všech utkáních Československa.

To je zase taková historie. Protože my jsme letěli přes Itálii. Tam jsme sehráli dva zápasy s Inter Mailand a Lanerossi Vicenza. Oba dva se remisovaly 1:1 a 0:0. A pak se přiletělo do Chile, jak říkáte sám — outsideri. My jsme bydleli v nějaké takové haciendě, o nás se nikde nepsal; a o Španělech a o všech tehle — to byly hvězdy, se dá říct. Santamario, pane, Puskas a já nevím kdo — Stefano. A my taky jsme se jim obdivovali, že jo. Pro nás bylo spíš něco takového, že nás právě vedli jako outsideri, tak jsme byli taková jenom šťastní, že jsme se vůbec na mistrovství světa dostali. A dokonce jsme byli tak skromní, i v našem vedení, že už byly letenky připravené potom po těch zápasech ve skupinách. Což potom byl strašný problém. Protože z Jižní Ameriky nebylo jednoduché letenky vyměnit.

Čili to byla skutečně taková paradoxní situace, která ovšem nám, fanouškům, udělala velkou radost: že jste tam zůstali a ty letenky jste nakonec vyměnili museli. Ve skupině jste se dostali přes Španěly dál, postupovala s vámi Bra-

Režim a církev

Po smrti litoměřického biskupa kardinála Štěpána Trochty byl zvolen kapitulním vikářem kanovník litoměřické kapituly a arciděkan v Mladé Boleslavi Josef Hendrich. Tím převzal řízení diecéze až do jmenování nového biskupa. Nový kapitulní vikář Hendrich se narodil 10. října 1927 v Rochově u Roudnice a po maturitě vstoupil do semináře v Litoměřicích, kde byl v roce 1949 vysvěcen na kněze. Počítá se s tím, že podrží místo duchovního správce v Mladé Boleslavi a vzdá se jen své děkanské funkce.

Volba kapitulního vikáře se dala pod nátlakem pražského státního sekretariátu pro církevní záležitosti. Kapitulní vikář podle kanonického práva volba kapitulního vikáře jediné přísluší, se shodla nejprv na osobě dosavadního generálního vikáře, kanovníka Tomáše Holoubka. Státní sekretariát pro církevní záležitosti v Praze však před volbou kategoricky prohlásil, že jediné kanovník Hendrich dostane příslušný státní povolení — na podkladě zákona z října 1949 — k přijetí a výkonu tohoto úřadu.

Tím byl kanovník Holoubek jako kandidát na úřad kapitulního vikáře předem odmítnut, ačkoliv přece až do smrti biskupa Trochty ve funkci generálního vikáře vyhoval. Důvod je zřejmý v tom — že Tomáš Holoubek reagoval málo pozitivně na snahu okresního sekretáře pro církevní záležitosti v Uomezit pouti k hrobu blahoslavené Zdislavy v Jablonném v Podještědí. A že nebyl dost povolný — když sekretariát pro církevní záležitosti žádal stále znova personální zásahy a změny v řadách diecézního duchovenstva.

Pokud jde o nového kapitulního vikáře — neupírá mu ani duchovenstvo litoměřické diecéze ani církevní kruhy v Praze dobrou vůli. Avšak všeobecně se s obavou klade otázka, jak bude moci hájit církevní zájmy. Velké obtíže vyplývají především z kritického nedostatku duchovních. Podle posledního Přehledu z roku 1970 bylo ze 433 katolických farností litoměřické diecéze 287 neobsaze-

ných, bez duchovního správce; dohromady měl už tehda biskup k dispozici jen 169 kněží. Tím pozoruhodnější je, že pražský státní sekretariát pro církevní záležitosti neudělil povolení žádnému ze sedmi abiturientů z litoměřické diecéze, kteří před týdny požádali o přijetí v kněžském semináři. Nikdo z nich tedy nemůže studovat teologii. Z ostatních 49 uchazečů v jiných českých a moravských diecézích bylo k studiu teologie připuštěných jen 21.

ZHORŠENÉ VZTAHY MEZI LIBÍ A EGYPTEM

Z událostí na Blízkém východě si zaslouží pozornost také vzrůstající napětí mezi Egyptem a Libíí. Obě země, spolu se Syrií, tvoří sice formálně Federaci arabských republik, ale jejich političtí představitelé se k sobě chovají jako zavilí nepřátelé. Vzájemně si vytýkají nejen politické omyly a přehmaty ale i kriminální činy, a to nejen nepřímo prostřednictvím tisku, ale i přímo v osobné adresovaných dopisech. Dopis, který zaslal egyptský prezident Sadat předsedovi libyjské revoluční rady Gaddáfimu, obsahoval obvinění, že libyjský vůdce posílá do Egypta agenty, kteří tam provádějí subversivní a sabotážní akce. Chtěli prý vyhodit do povětří Sadatovu letní rezidenci v Marsa Matru a zavraždit prominentního egyptského žurnalistu a Sadatova důvěrníka Kodduse, který ve svých článcích Gaddáfimu nejdou kritisoval. Sadatův dopis byl varováním před další konspirativní, provokativní diversantskou a sabotážní aktivitou. Stály v něm tyto výstražné věty: Hraje se s o hněm a nevědomu, jete si dalekosáhlé důsledky svých činů. Ustaněte dříve než bude pozdě. Egypt se nedá vydírat terorem, ani se nedá koupit za peníze. Zároveň nabídl Sadat Libyi zpět letadla typu Mirage, které libyjský režim před časem Egyptu půjčil i přesto, že je Francie prodala Libyi jen pod podmínkou, že nebudou použity v jiné zemi.

zile. Vy jste v kvalifikaci nehrál, ale pak už ve všech dalších zápasech: čtvrtfinálových, semifinálových i finálových. A první váš zápas byl s Maďary v Rancuqui.

To pomohla zase asi náhoda. My jsme v té skupině nehráli s Pospíchálem. Štíbrany dal góla Španělsku — a to zas byla nepříjemnost pro Pospíchala. To znamená, kdo dá góla většinou, jako útočník, ten druhý nemá šanci. I když někdy ten hráč je špatný — ale dá góla. A s Mexikem, kdy prostě už bylo jedno, jestli se vyhraje

nebo prohraje v té skupině — což bylo dobré, celkem, dva zápasy — už byl postup, ne? A ve třetím zápase už to bylo jedno. My jsme ten zápas prohráli 3:1. Samozřejmě nakonec v Chile se řeklo, že to byla taktika. Něco podobného Deutschland — dneska — s východním Německem, tedy západní Němci s východními. My jsme ale tenkrát chtěli vyhrát. Ovšem prohrálo se 3:1, což pomohlo tomu, že já a Pospíchal ve čtvrtfinále jsme nastoupili...

Listárna . . .

VLASTNÍ ŠACHMAT

Vážená redakce,

naivita v divadelní komedii jádro věci, vede v politice k pohrbu třetí třídy. Luděk Pachman, šachový velmistr a od r. 1953 mistr čs. sportu, stalinista, ateista, agitátor, redaktor, antistalinista muž pražského jara, signatář Dvou tisíc slov, komunistický funkcionář, vězeň a posléze invalida, katolík a antikomunista, mentor demokracie v západoněmecké televizi si ve své nejnovější metamorfóze dal vlastní šachmat. 9. srpna 1974 uveřejnil s Pachmanem celostránkový rozhovor list Deutsche National Zeitung, orgán všech pohrobků nacismu, bývalých esesmannů a nepolepšitelných rasistů se zřetelně protizraelským, protižidovským a protisionistickým zaměřením. Ještě v roce 1966 žádal Pachman v rozhovoru s mnichovským starostou Dr. H. J. Vogelem "zastavení činnosti některých revanžistických organizací" a ve svém komentáři k tomuto rozhovoru "přemístění vysíláče Svobodná Evropa" do některého jiného města" dříve než budou zahájeny olympijské hry 1972. Nyní se pro změnu dává slyšet v Deutsche National Zeitung, listu, jehož zastavení žádal už roku 1969 bývalý západoněmecký spolkový ministr vnitra a dnešní prezident spolkového ústavního soudu v Karlsruhe, Benda. Tento časopis však obrátě využil mezer v ústavě Německé spolkové republiky, a tak byla spolkovým ústavním soudem v Karlsruhe dne 2. července 1974 Bendova ústavní žaloba zamítnuta.

JAROSLAV DRESLER Mnichov

SPOLEČENSKÁ RUBRIKA ŘÍMSKÝCH LISTŮ

• Pošta 120 na Gorkého náměstí v Praze je jiným takovým střediskem kontroly a cenzury zahraniční korespondence. Neříká třeba zdůrazňovat, že tato činnost je v rozporu s Ústavou ČSSR i všemi platnými zákony a tudíž trestná.

• Jaroslava Panýrková, hlasatelka Čs. televize, byla okamžitě vyhozena z práce pro urážlivé výroky o prezidentovi Svobodovi, jehož novoroční projev četla v televizi.

Evropským čtenářům

Před několika týdny jsme čtenářům ve Švýcarsku přiložili složenku k uhrazení předplatného. Mimošvýcarští odběratelé evropského vydání AL dostali jen průvodní dopis. Většina abonentů již příslušnou částku vyrovнала, přesto však zůstává několik restů . . . Až do konce měsíce srpna budeme posílat Americké listy všem dosavadním čtenářům. Dlužníci, kteří do této doby nevyrovnají své předplatné, nedostanou již evropské vydání s datem 9. září 1974. Pro informaci: dřívější poštovní konto AL v Zürichu bylo zrušeno, dnes jediné spojení existuje přes: Schweizerischer Bankverein, Filiale Oberstrass, Postfach 8033 Zurich (udejte für Americké Listy) číslo poštovního konta 80-898. Použít můžete i bankovního spojení na tuto uvedenou adresu, taktéž mimošvýcarští odběratelé. Věříme, že budete mít pro naše opatření pochopení. Poštovné v Švýcarsku neustále stoupá, dnes platíme na příklad za zaslání jednoho výtisku mimo Švýcarsko S. Fr. 0.50 (!), neboli celou polovinu předplatného. A když si k tomu připočtete náklady za leteckou dopravu z USA, výrobní náklady — tisk, papír atd. — pak určitě naši situaci pochopíte a nezapomenete na nás.

Za pochopení mnohrát děkujeme,

Vaše evropské vydání AL

H & S PORK STORE

(PŘEDTÍM B. HRDINA)

PRVOTŘÍDNÍ párky, debrecínky salámy, klobásy, domácí salámy, paprikovaná slanina, tlačenka a jiné masové výrobky. — Nezapomeňte ochutnat naše znamenité domácí uzené, jakož i vařené šunky. Chutné jaterničky a jelítka každý den čerstvé. Naše specialita: moravské (cikánské) uzené. Výsek čerstvého mladého vepřového, nověziho, telecího, jehněčího a vařené druhy drůbeže.

JOSEF SUDA, majitel

35-10 DITMARS BLVD., ASTORIA, NEW YORK
(mezi 35. a 36. ulicí) Telefon AS 8-8468

OČKOVÁNÍ PROTI TETANU V ČSR

PRAHA 7. srpna (ČTK) — Od počátku letošního roku bylo v Praze zahájeno očkování proti tetanu u 250 000 občanů. Akce se týká 700 000 — 750 000 Pražanů, tj. všech mužů narozených před rokem 1947 a všech žen narozených před rokem 1952. Netýká se však osob které mají platné očkování po roce 1965.

Očkování je rozděleno do dvou etap souběžně probíhajících. V první přicházejí na řadu pracovníci pražských průmyslových závodů, kteří už dostali první dávky v ordinacích závodních lékařů. Ve druhé etapě přicházejí na řadu i ostatní občané a jejich prevence se zajišťuje u obvodních lékařů v místě bydliště. Při třech injekcích na osobu vykonají pražští lékaři přes dva milióny očkovacích úkonů. Očkování chrání před tetanovou nákazou po dobu deseti let za předpokladu, že jsou dodrženy správné intervaly mezi předepsanými třemi injekcemi. Druhou dávku nutno podat do 4 až 8 týdnů po první a třetí dávku od 5 do 10 měsíců.

ZÁPIS DO ČESKÉ ŠKOLY V ASTORII

Školní výbor České školy v Astorii oznamuje, že zápis do České školy v Astorii pro školní rok 1974-75 se bude konat v sobotu dne 14. září 1974 od 10. — do 12. — hodin dopoledne ve školní místnosti Českého domova — Bohemian Hall, 29-19 24 Ave, Long Island City, N.Y. Při zápisu si pohovoříme též o době vyučování, která by byla pro vás a vaše děti nejvhodnější.

Prosíme rodiče, kteří mají zájem, aby se jejich děti naučily českému jazyku a věříme, že to budou všichni rodiče českých dětí, kteří budou mít zájem a přivedou své děti k zápisu v uvedený den. Tím nejenom splníte svou povinnost k naší vlasti, k našemu rodnému jazyku, ale také povinnost ku svým dětem. Tímto jim totiž dáte možnost, aby se našemu mateřskému jazyku naučily. Ve školním roce 1974-75 bude na naší České škole v Astorii vyučovat učitel z povolání p. Antonín Paska. Bývalá pí. učitelka M. Provazníková odchází do výslužby. Školní výbor České školy v Astorii jí vyslovuje nejupřímnější dík za vyučování našich českých dětí a přeje jí hodně zdraví do dalších let.

Zároveň prosíme všechny pp. rodiče, kteří toto oznámení budou čísti, aby obeznámili s obsahem tohoto článku i všechny ostatní rodiče českých dětí kteří toto oznámení neměli možnost čísti.

Upozorňujeme, že vyučování dětí školou povinných je úplně zdarma!

Na pohovor s vámi a s dětmi při zápisu, jakož i na návštěvu školy vašich dětí se těší

Školní výbor a učitel

Protitetanová akce, která hem této doby bude očkováno znamená světovou prioritu — celkem pět miliónů lidí při probíhá v celém Československu a potrvá dva roky. Během této doby bude očkováno celkem pět miliónů lidí při nákladech asi sedm miliónů korun.

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPŮRNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VŠECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH ŘAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH.
Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

- Doživotní
- Doživotní zaplacené ve stáří 60 roků
- Doživotní zaplacené ve stáří 65 roků
- 9 plánů nadačního pojištění
- Retirement Plan
- Mortgage Redemption Plan
- Family Income Plan
- Prefer i Risk, Whole Life
- Estate Security Plan
- Úrazové pojištění
- Dvojnásobné pojištění — zproštění poplatků nižší poplatky za pojištění pro ženy

PODROBNĚ INFORMACE OCHOTNĚ SDĚLÍ

Rudolf Pešek, 145 87 7th Ave. Whitestone, N. Y. 11357, (212) 767-9746
Frank Vozeh, 18 John St. Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016
George Pospishil 24 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 664-6511 anebo

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA
2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402

OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY

DOMOV SLUŽBY, NA NIŽ JE SPOLEHNUTÍ

Mixan-Kučera Funeral Homes, Inc.

23-86 31st Street (blíže Českého domova) — ASTORIA, L. I.

OTTO F. KUČERA, ŘEDITEL A BALZAMOVAČ SPECIALISTA
Více a více rodin, které použily dokonalé služby pohřebního ústavu MIXAN-KUČERA, doporučují tuto službu svým přátelům a příbuzným. Tato doporučení jsou upřímná a zcela dobrovolná na základě jejich naprosté spokojenosti. Kaple k dostání kdekoliv v New Yorku.

Nové parkoviště k dispozici přímo u budovy.

Telefon RA 8-0278

**DRAFTSMEN M/W
MECHANICAL**

Experienced at details and layout. Salary commensurate with experience. Send resume to Super Sagless, P.O. Box 2312, Newark, 07114 or call W. Renard for appointment, (201)242-3335.

MACHINIST

Lathe hand, first class only. Plenty overtime (201) 264-0222.

SHIPPING/RECEIVING

Experienced only. Full responsibility. Material handling cartons and wood boxes. Must understand all shipping documents and shipping procedures. Call (201) 238-1900
An Equal Opportunity Employer

M A N

Familiar with Famco presses and Allen presses. Must be able to take dies out of presses, put in other dies and also put on point of entry guards.

Call (516) 242-2500.

MECHANIC — Pipe fitting and welding; 3 to 5 years experience in chemical plant preferred. Pay up to \$6.00 per hour company-paid hospitalization and vacation. For appointment, call Mr. Kellerman, C. P. I. Systems, 21 N. Michigan ave., Kenilworth; N.J. (201) 241-6200.

**MACHINIST
FIRST CLASS**

Excellent opportunity for all around individual, experienced on lathe and milling machines. Stainless steel pipe Mill Union Shop. Steady employment all fringe benefits.

Come in or call for interview
SWEP CO TUBE CORP.
1 Clifton Blvd, Clifton N. J.
201 — 778-3000
Between 10 A.M. & 3 P.M.

MODEL MAKER Experienced in working with plexiglas also making jigs and fixtures. Call (212) 723-2200.

HEAT TREATER

Full time permanent position. Will train. Good opportunity with established company. Overtime. Company benefits. Call (201) 939-1357 btwn 10 AM-12 noon.

An Equal Opportunity Employer M/W

KEYPUNCH OPERATOR

For 5496 Data Recorder
• Able to punch
10 to 12,000 strokes per hour.
• **EXCELLENT SALARY**
PLEASANT working conditions.

CALL: PAUL AGRONIN
ARMAC ENTERPRISES
4444 Ferdinand, Chicago,
Illinois 722-2900
An Equal Opportunity Employer

**MAINTENANCE
MACHINIST**

Experienced. Rate \$4.15 an hour hospitalization, vacation holidays etc. Call (201) 752-4000.

FOREMAN to oversee plexiglas fabrication assemblyline. Must have experience with strip heating and solvent — glueing of plexiglas. Call (212) 723-2200.

MECHANIC

Some exp. with pneumatic, hydraulic, electrical machinery. Ability to troubleshoot. Small assembly plant. Carlstadt. \$4.60 hr. to start. Call Mr. Regan at (201) 935-4433.

MACHINIST—ALL SHIFTS
Exp on regular machine shop equipment and maintenance work. Union benefits, good salary, growing company. Saddle Brook, N.J. (201) 843-1800, ext 18/19.

AUTO BODY

REPAIR MAN,
EXPERIENCED.
TELEP MOTORS,
Clifton, N. J.
CALL (201) 779-0283

MECHANIC

or Mechanic **HELPER**
Steady Work-Fringe Benefits
Adirondack Trailways
Garage
533 West 37th Street, NYC

ELECTRICIANS —

Minimum 6 years experience industrial and commercial installation. Must be a self-starter; good starting salary, fringe benefits, excellent working conditions. Call 8-5 P.M., (201) 272-8850.

**INJECTION MOLDING
FOREMAN (M/W) —**

Or blow molding foreman. Experienced. Salary open. Full fringe benefits. Northern N.J. location. Easy access. Call Dave Shandolow (201) 843-7141.

MAINT. MECHANIC

N. E. Bronx chemical mfg plant requires individual expd in industrial equipment, boilers, pumps, pipe-fitting & welding. Good salary & bnfts incl: Hosp, Major Medical & Dental. Mr. Er-langer (212) 324-7550.

TRAINEE

**FIRST SHIFT AND
SECOND SHIFT**
Steady employment with printed circuit manufacturer.
(201) 272-5198;
9 a.m.-4 p.m. For appt.

DIE SETTER

Experience necessary. Many benefits including pension and insurance.
Apply in person.
WISCONSIN CAN CO.
5437 S. Massasoit
Chicago, Illinois

OFFSET STRIPPER — Experienced with combination background. Good benefits. Call (201) 843-6660.

FLEXO-PRESSMAN —

Experienced.
Apply 236 Blackford Ave., Middlesex, N. J.
Mon.-Thurs. (201) 469-1366.

GIRL FRIDAY

Good steno, typing, dictaphone and general office experience necessary. Export sales office of Sayreville, N.J. Area manufacturer call (201) 238-1900.

An Equal Opportunity Employer

JOB OPPORTUNITIES

Several immediate openings in plastic and woodworking plant. Experience preferred, but not required. Starting rate \$2.40 per hr. and up depending on experience.

Apply in person
COLT INDUSTRIES
J. SCOTT OPERATION
81 Sherman Pl., Garfield N.J.
(201) 340-0550

**ČESKOBRATSKÝ
PRESBYTERNÍ SBOR
MISTRA****JANA HUSA**

During the summer months, the Jan Hus Church will worship with the Church of the Epiphany, East 74th Street and York Avenue at 10:30 Sunday mornings.

Czech Bible Hour is discontinued until Fall.

The Senior Citizen's Club has a full schedule of summer activities including weekly bus trips. For information, telephone BU 8-6743.

**2 GENERAL FACTORY
WORKERS**

For plastics Co.
Someone with exp. working on saw and scrap grinder. 1st & 2nd shifts available. Location No. Newark area off Bloomfield Ave. Call (201) 483-4422
bet. 9 & 4 p.m.

**FITTER WELDERS —
FOREMEN
LAYOUT MEN**

Minimum 5 years experience. Top pay. Benefits: Blue Cross Blue Shield Hospitalization, Life Insurance, vacation, overtime every week. Call between 9-5, Mon. thru Fri. — (201) 354-5656. Contact Mr. Warren Wilhelm.

**MAINTENANCE
MECHANICS**

with Experience
Full time willing to work any shift. Call. 201-473-0660.

**MECHANIC
INTERNATIONAL
TRUCK DEALER —**

Immediate openings for a mechanic. Must be experienced. Caruso's Garage Inc., 125 Bloomfield Ave., Montclair, N. J.
(201) 746-6254.

**KITCHEN PORTER AND
DISHWASHER**

with experience. Good salary and benefits.
**WHITE HOUSE
NURSING HOME**
560 Berkeley Ave.,
Orange N. J.
(201) 672-6500

**KITCHEN PORTER AND
DISHWASHER**

with experience. Good salary and benefits.
**WHITE HOUSE
NURSING HOME**
560 Berkeley Ave.,
Orange, N. J.
(201) 672-6500

**PERSON TO OPERATE
LAUNDRY MACHINES**

in convalescent home. Liberal benefits, living accommodations. Apply housekeeper.
**KATE MACY LADD
CONVALESCENT HOME**
Far Hills N. J.
(201) 234-0860
An Equal Opportunity Employer

**CABINET MAKER/
WOODWORKER —**

Must be expd. in cabinet making & fabrication of church & synagogue furniture & fixtures. May be semi-retired. Hrly rate to \$6.00 depending on ability to produce (201) 245-4921.

MAINTENANCE PERSON —

To keep high class restaurant in spotless condition. Work to be performed in early hrs. When restaurant is closed. Excellent salary & working conditions. Must be dependable and trustworthy. Phone for appt. (201) 762-9551.

WELDERS

Full time days. Experienced in heavy steel fabrication, layout and burning experience necessary. Responsible, experienced, first class welders only. Must speak English. All company Benefits. Plus overtime. Tat Co. Passaic N. J. (201) 473-8834.

AUTO BODY COMBO

Union shop needs 2 experienced Body Men.
Must do quality work.
See Jim O'Neill.
BORG PONTIAC
2300 W. Ogden 969-0022
Chicago, Illinois

ALL AROUND MACHINIST**ALSO LENS POLISHERS
AND GRINDERS**

with Potential for
Advancement
Excellent benefits.
Near transportation.

For personal Interview Call:

FJW INDUSTRIES

259-8100 Hans Mack
215 E. Prospect Avenue
Mt Prospect, Illinois

MAINTENANCE MAN

Minimum 3 years experience to REPAIR and MAINTAIN Equipment Heavy on Electric. Applications accepted Monday thru Friday 10 A. M. to 2 P.M.

DRESSEL'S

6630 So. Ashland Ave.
Chicago, Illinois

P R E S S M A N

Experienced to operate Flexo-Press.
Apply at
PURITAN PACKAGING
236 Blackford Ave.,
Middlesex, N. J.
(201) 469-1366

ELECTRICIANS

For Maintenance
Fast growing co. Chance for advancement.
• Good starting salary
• Steady overtime, co. paid
Blue Cross & Blue Shield
**TECHNICAL
PLASTIC
EXTRUDERS**
160 Passaic Ave., Bldg.
18, Kearny N. J.
Apply in person

N U R S E S

RN full or part time; 11 p.m.-7 a.m. and RN or LPN by exam for vacation relief; 3-11 p.m. **GLENSIDE NURSING HOME**, New Providence, N. J. Call weekdays 9 a.m.-3 p.m., (201) 464-8600.

DIE CASTER TO OPERATE

Automatic die casting machine some experience desirable. Good pay and modern working conditions. Lindenhurst Area. Hours 8 A.M. to 4.30 P.M.
(516) 893-2000.

RN's — LPN's

Full & part time in lg. modern nursing home. For interview call (201) 377-2124 between 9 a.m.-3 p.m.

PIPE WELDER, experienced, also electric wireman for panels Equipment Specialists. 648 W. First ave., Roselle, N.J.; (201) 241-7100.

WELDERS FITTER, layout men-w, foremen with heavy plate shop experience. Min. 5 yrs. exp. Union scale paid, B-C, B-S, life insurance, vacation pay, holiday pay, overtime every week. Call 9-5 p.m., Mr. Wilhelm, (201) 354-5656.

**HAS ANYONE OFFERED YOU A GOOD JOB
LATELY?**

International Nickel Can. in Thompson, Canada
**WE ARE OFFERING JOBS TO: FIRST CLASS
INDUSTRIAL ELECTRICIANS**
\$5.705 PER HOUR
FIRST CLASS INDUSTRIAL MECHANICS
\$5.705 PER HOUR

We are also offering: An outstanding benefits program and a career with a future in a bright and modern community in Canada's new north.

INTERESTED?

Call us Collect at:

(204) 778-7594 OR (204) 204-5226

or write to us at: 55 Se-kirk Avenue

THE INTERNATIONAL NICKEL CO.

OF CANADA, LIMITED

MANITOBA, DIVISION
THOMPSON, MANITOBA CANADA

EASY WAY AUTO DRIVING SCHOOL, Inc.

35-12 Broadway, Astoria, NY 11103 • Tel.: (212) 932-2525 •
Můžeme vám pomoci k řidičskému průkazu. i když neumíte číst anglicky.